

Pekka Ervastin esitelmät.

Viime sunnuntaina puhui Pekka Ervast teatteri Eldoradossa Aleksis Kivestä. Kuulijoita oli runsaasti.

Aluksi huomautti esitelmöitsijä, miten Kiven tuotantoa ja eritoten Seitsemää veljestä aikaisemmin – esim. prof. Ahlqvist – oli arvosteltu ankarasti. Mutta meidän päivinämme on yhä enemmän alettu ymmärtää sen suurta arvoa. Sitten siirtyi esitelmöitsijä kuvaamaan sitä tunnelmaa ja näkökantaa, jonka hän itse oli saanut Kivestä ja hänen pääteoksestaan ”Seitsemästä veljeksestä”.

Herra Ervast oli heti ensimmäistä kertaa nuorena lukiessaan ”Seitsemää veljestä” tuntenut, että se oli neron tuote, neron, jonka saattoi asettaa muiden maailmankirjallisuuden nerojen rinnalle. Hän näki siinä, mitä nerolle on ominaista yksinäisen totuuden etsinnän, muukalaisuuden yhteistajuntaan ja ulkonaiseen elämään nähden ja ennenkaikkea johtavana kantana voittamattoman halun itsenäiseen luomistyöhön. Hän näki siinä Kiven syvän hengen kaipuun suorittaa tehtävänsä Suomen hyväksi, ratkaista probleemi, miten elämä oli elettävä kätkeytyneenä tai ilmaistuna elävän realistisen kansankuvauksen muodossa.

Tavallinen selitys ”Seitsemän veljeksen” sisällöstä on, että se kuvaa, miten nämä veljekset oppivat huomaamaan, että heidän alkuperäinen raakalaiselämänsä korvessa ei tyydytä heitä, jonkatähden he palaavat takaisin järjestyneen yhteiskunnan hoiviin.

Esitelmöitsijän mielipide oli itse asiassa toinen. Hänestä ”Seitsemän veljestä” kuvaa sitä, että ihmisten täytyy oppia itsenäisiksi, heidän täytyy oppia luomaan jotakin uutta ja omaperäistä. Niinkauan kun eivät sitä tee ovat he joukkosielun

joukkosuggestion alaisia. Mutta tästä itsenäistymisestä johtuu eristyminen yhteiskunnasta. Se ei merkitse samaa kuin bolsevismiin ja anarkismiin asettuminen yhteiskunnan ulkopuolelle, vaan neron luonnollista eristymistä ja vieraantumista jostakin, joka ei voi häntä kahlehtia.

Mutta tulee sitten kysymys, miksi kirja loppuu, kuten se loppuu veljesten palaamisella yhteiskuntaan. Esitelmöitsijän mielestä tämä on merkinä Kiven hengen väsähtymisestä. Puute ja ruumiillinen heikkous, tunne olla yksin ja hylättyinä, painoi raskaasti Kiven mieltä. Hän ei jaksanut viedä kysymystä lopulliseen ratkaisuunsa, mutta hän tunsi, että se oli loppuva harmoonisesti sillä alku oli oikea ja sentähden hän antaakin veljesten lopuksi saada muiden ihmisten tunnustuksen.

Erittäin mieltä kiinnittävä esitelmä päättyi huomautuksella, miten Aleksis Kiven ”Seitsemän Veljestä” on selvä vuodatus Suomen kansallishengestä. Suomen kansallishenki sisältyy tähän kirjaan inhimillisen individualiteetin ja itsenäisen orginaliteetin muodossa.

E. K-n